

Nodokļu politikas stratēģija

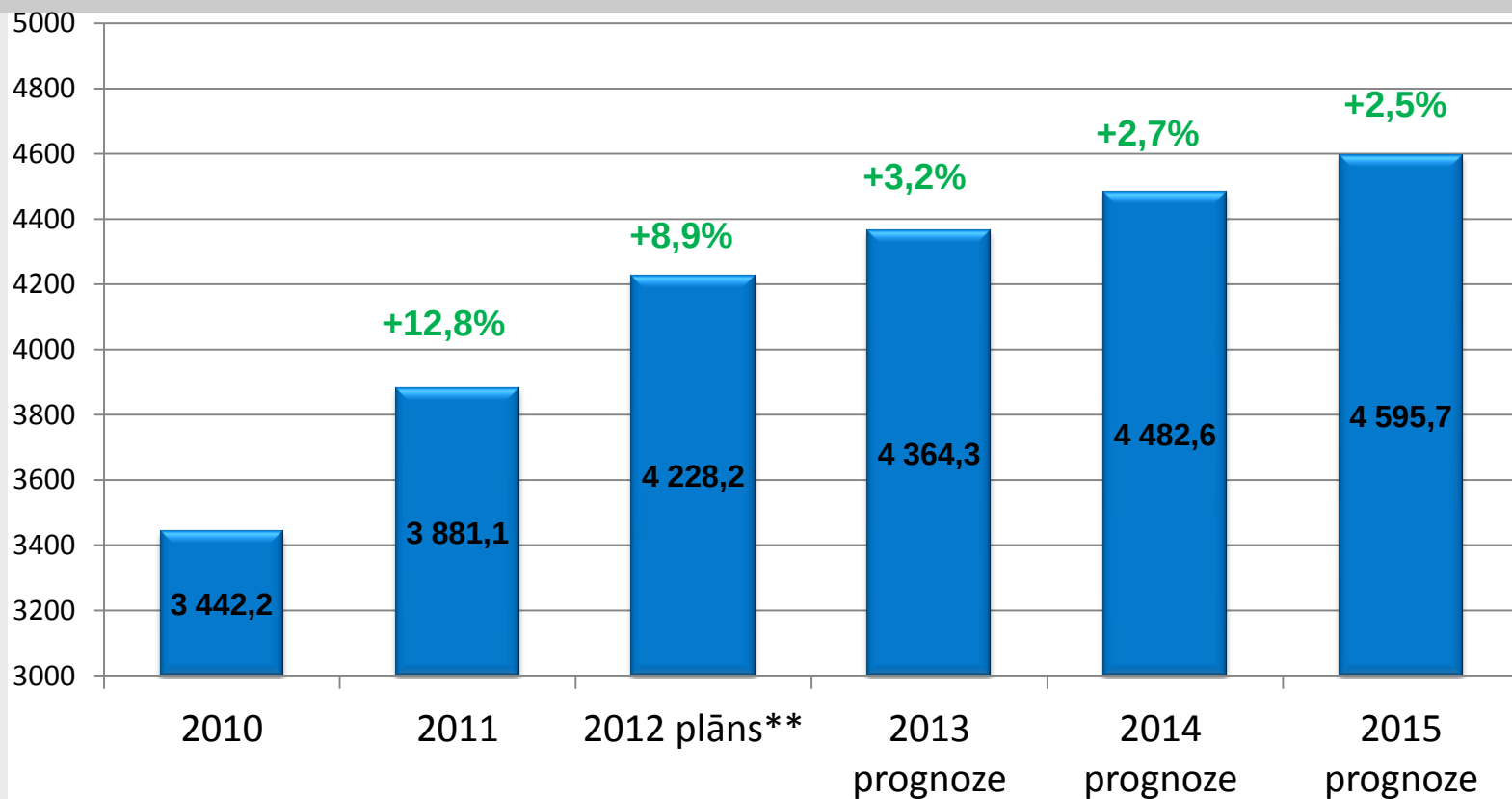
Ilmārs Šņucins

Finanšu ministrijas valsts sekretāra vietnieka nodokļu, muitas un grāmatvedības jautājumos p.i. – Nodokļu analīzes departamenta direktors

2012.gada 7.decembris

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi* un prognozes 2010. – 2015. gadam

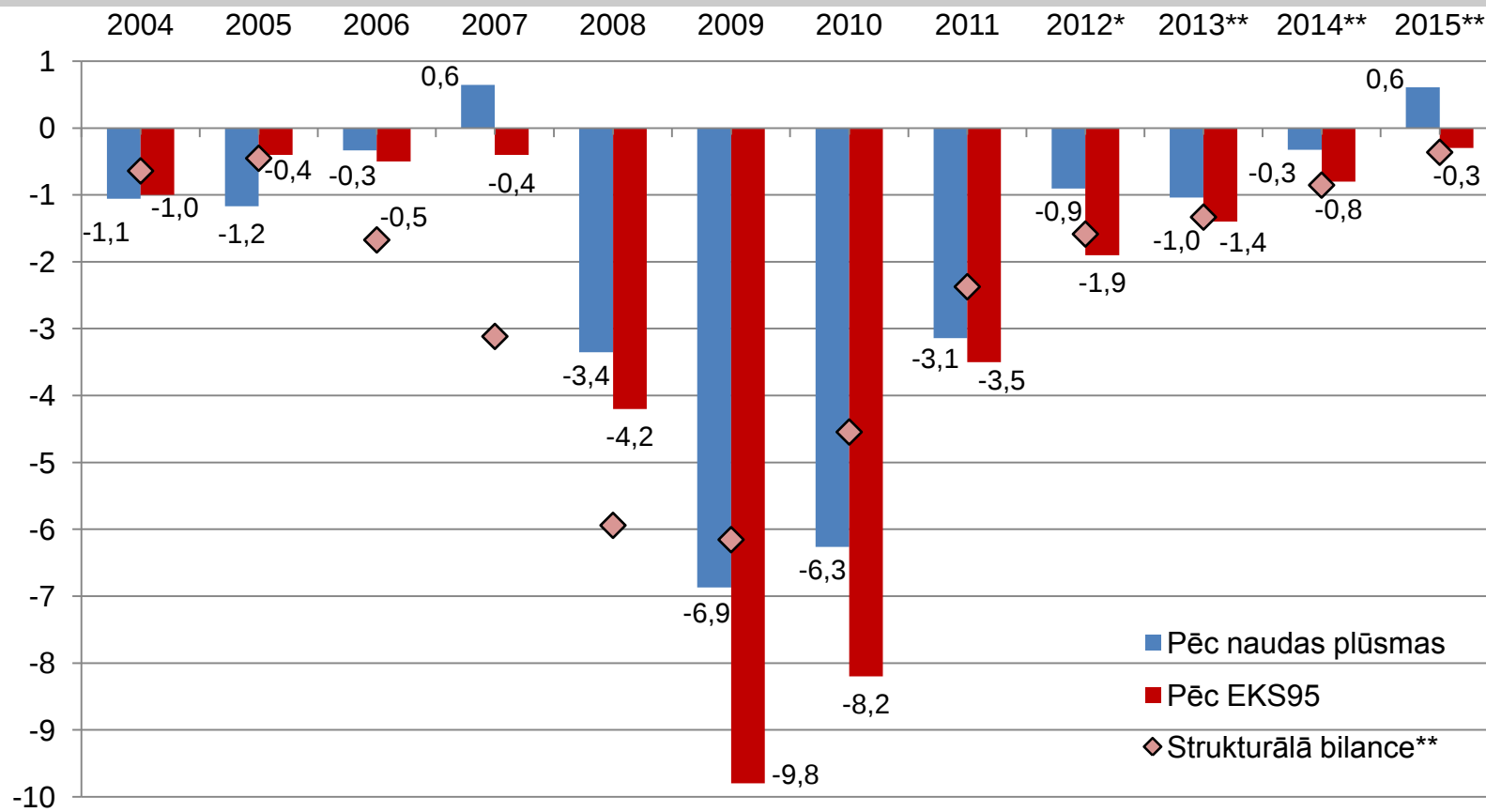
milj. latu

*neskaitot sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts fondēto pensiju shēmā

**saskaņā ar grozījumiem likumā «Par valsts budžetu 2012. gadam»

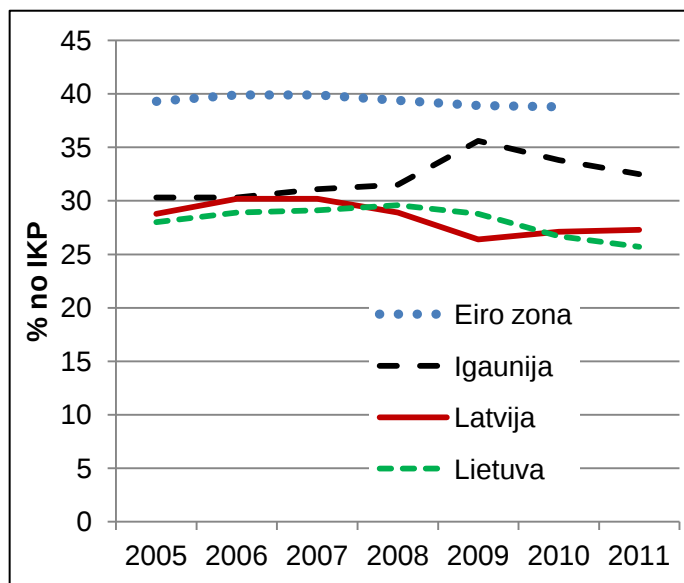
Vispārējās valdības budžeta balance, % no IKP

* Saskaņā ar likumu «Grozījumi likumā «Par valsts budžetu 2012. gadam»

** Finanšu ministrijas prognoze 27.08.2012.

Nodokļu slogs ES kontekstā vērtējams kā zems, bet salīdzināms ar pārējām Baltijas valstīm

- » Atšķirības nodokļu slogā nosaka likmes, nodokļu bāzes, ekonomikas struktūra (eksports, patēriņš u.c.), bet arī nodokļu administrācijas stiprums (ēnas);
- » Nodokļu ieņēmumi Latvijā nodrošina mazāk kā 80% no kopējiem vispārējās valdības izdevumiem, galvenais nenodokļu finansējums nāk no ES fondiem;
- » Valdības deklarācija – saglabāt zemu nodokļu slogu 1/3 no IKP.

Finanšu ministrijas nodokļu politikas stratēģija 2011 – 2014 (1)

- Finanšu ministrs A.Vilks 2011.gada 7.septembrī kopīgi ar LDDK, LTRK, Zemnieku saeimu un LKA parakstīja „Nodokļu politikas stratēģiju 2011.-2014.gadam”
- Nodokļu stratēģija tika izstrādāta, ņemot vērā šādus pamatprincipus:
 - nepieciešamību nodrošināt nodokļu politikas stabilitāti un paredzamību;
 - nepieciešamību uzlabot Latvijas tautsaimniecības konkurētspēju;
 - fiskālā ilgtspēja un zema inflācija

Finanšu ministrijas nodokļu politikas stratēģija 2011 – 2014 (2)

- Nodokļu stratēģija noteica, ka 2011.-2014.gadā galvenās nodokļu politikas izmaiņas būs saistītas ar
 - iedzīvotāju ienākuma nodokli (mērķis samazināt nodokļa slogu līdz Lietuvas un Igaunijas līmenim, prioritāri samazinot nodokļa slogu iedzīvotājiem ar zemiem ieņēmumiem),
 - nekustamā īpašuma nodokli (no 2013.gada pašvaldībām dot tiesības noteikt nekustamā īpašuma nodokļa likmes likumā noteiktā koridora ietvaros, bet būtiski nepalielināt kopējo nodokļa slogu)
 - akcīzes nodokli tabakas izstrādājumiem (atbilstoši ES minimālajām prasībām).
- Attiecībā uz pārējiem nodokļiem tika paredzēts nepalielināt to likmes un saglabāt nemainīgu nodokļa atvieglojumu un atbrīvojumu apjomu. Nodokļu stratēģija paredzēja neieviest jaunus nodokļa objektus un samazināt nodokļu normatīvo aktu izmaiņu skaitu.

Rekomendācijas nodokļu jomā Latvijai Eiropas semestra ietvaros (2012)

- Īstenot pasākumus nodokļu sloga novirzīšanai no darbaspēka uz patēriņu, īpašumiem un dabas un citu resursu izmantojumu, līdztekus uzlabojot strukturālo bilanci.
- Turpināt veicināt energoefektivitāti, radot stimulus (t.sk. nodokļu) samazināt enerģijas izmaksas un pārorientēt patēriņu uz energoefektīviem produktiem, tostarp attiecībā uz transportlīdzekļiem, ēkām un apkures sistēmām.
- Izstrādāt un īstenot efektīvu zinātniskās izpētes un inovācijas politiku, kas paredz veicināt uzņēmumu inovācijas, tostarp izmantojot nodokļu atvieglojumus.

Darbspēka nodokļu samazināšana

24.05.2012. grozījumi likumā «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli», kas stājas spēkā 01.01.2013 paredz pakāpenisku nodokļa likmes samazinājumu:

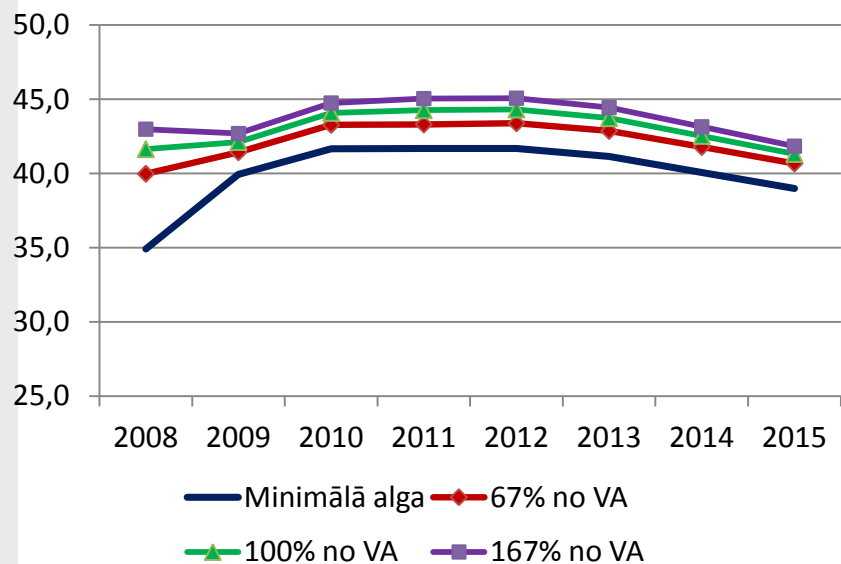
- 2013.gadā – **24%**;
- 2014.gadā – **22%**
- ar 2015.gadu – **20%**

Ar 01.07.2013.paredzēts palielināt IIN atvieglojumu par apgādībā esošām personām līdz **80 latiem** mēnesī

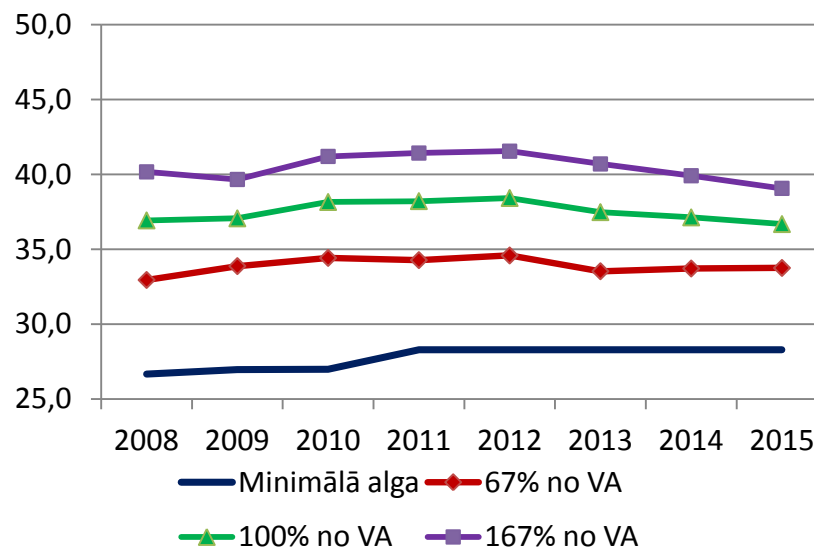
Darbspēka nodokļu samazināšana

Nodokļu plaisa (strādājošajam bez apgādājamiem)

Nodokļu plaisa (strādājošajam ar 2 apgādājamiem)

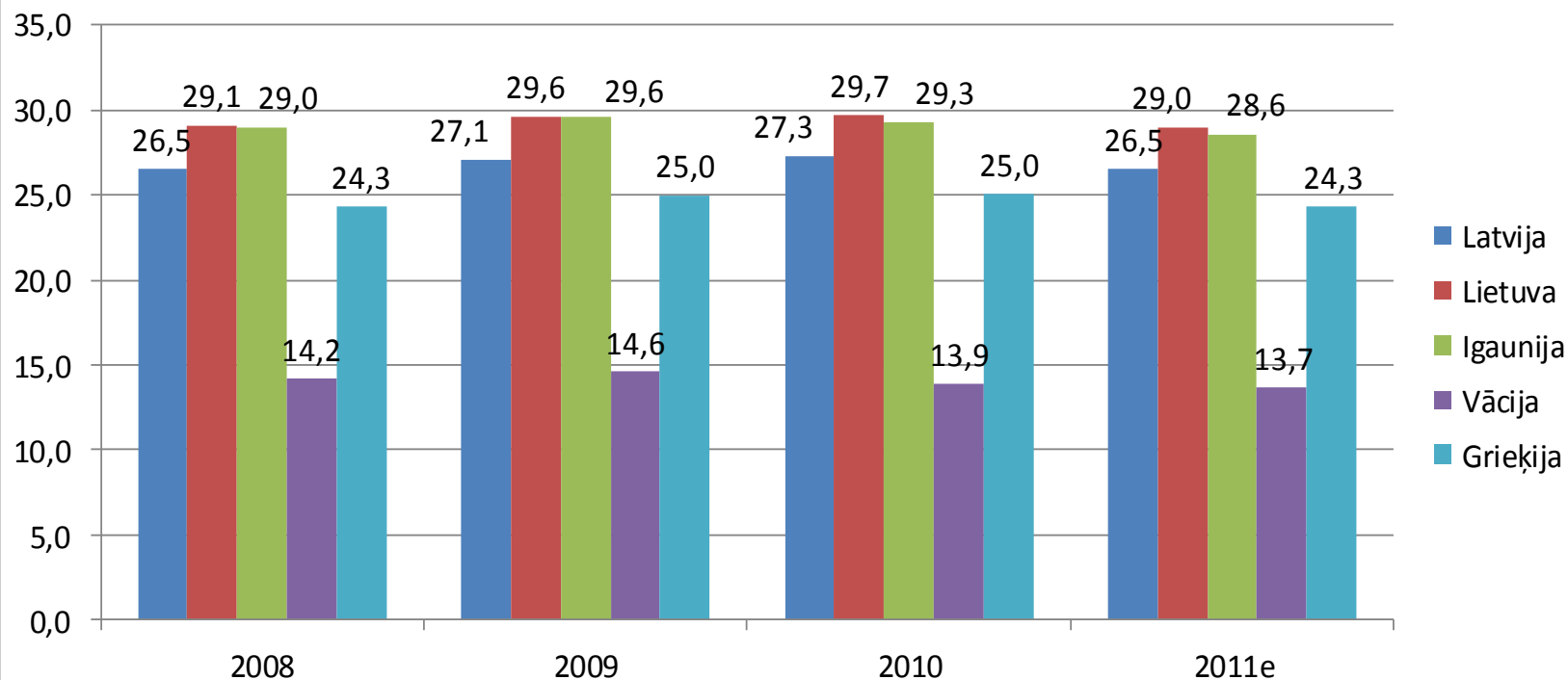

Ēnu ekonomika Baltijas valstīs, % no IKP

Prof. Dr. Friedrich Schneider / A.T. Kearney, THE SHADOW ECONOMY IN EUROPE, 2011

Ēnu ekonomika % no IKP

Ēnu ekonomika/ nodokļu administrēšana (1)

Svarīgākie dokumenti:

- Pasākumu plāns ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam
- Pasākumu plāns neregistrētās nodarbinātības mazināšanai 2010. – 2013.gadam
- Rīcības plāns akcīzes preču nelegālās tirdzniecības un kontrabandas apkarošanai
- Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu saistību izpildes stratēģija 2010.–2013.gadam

Ēnu ekonomika/ nodokļu administrēšana (2)

Pasākumu virzieni:

- Legāli strādājošie pelna labāku attieksmi
- Terminēts atbalsts grūtībās nonākušajiem
- Vienreizēja iespēja nozīmīgai pārejai no pelēkās uz legālo uzņēmējdarbību
- Kontrolējošo iestāžu analītisko spēju vairošana
- Efektīvākas sankcijas
- Efektīvāka nodokļu politika
- Pilnvērtīgāka komunikācija un lielāka atklātība

Nodokļu politikas diskusijas aktuālie akcenti

- 1) Nodokļu progresivitāte (ienākumu pārdales aspekti)
- 2) Nākošā budžeta kontekstā atliktie jautājumi – IIN neapliekamais minimums, attaisnotie izdevumi u.c.
- 3) Demogrāfijas politika
- 4) Nodokļu administrāciju starptautiskā sadarbība – ES direktīva, FATCA, OECD

Nodokļu stratēģija nākošajam budžeta periodam 2014-16

- Stabilitāte un paredzamība
 - Pabeigt iesāktās reformas
 - Laicīgi informēt par izmaiņām
- Latvijas konkurētspēja
 - Darbaspēkam un kapitāla ieplūdei draudzīgs regulējums
 - Efektīva nodokļu administrācijas sadarbība ar nodokļu maksātājiem
 - Godīga konkurence (nodokļu nemaksāšana nav ieguvums)

Nodokļu stratēģija nākošajam budžeta periodam 2014-16

- Fiskālā funkcija
 - Stabili nodokļu ieņēmumi, nepieaug nodokļu atlaižu un atvieglojumu skaits un apjoms (tie kļūst mērķētāki)
 - Samazinās izvairīšanās no nodokļu nomaksas/ efektīvi pretkontrabandas pasākumi
- Sociālie jautājumi
 - Nodokļu ienākumu pārdales funkcija
 - Atbalsts citām sociālajām politikām